

Zabrze, 02 stycznia 2023 r.

O C E N A

rozprawy na stopień naukowy doktora nauk medycznych lek. Anny Sokołowskiej pt. „Ocena wyników leczenia pacjentów w wieku starszym i sędziwym leczonych na oddziale chirurgicznym z uwzględnieniem charakteru zabiegu”

Wraz ze starzejącym się społeczeństwem wyraźnie zwiększa się liczba pacjentów w wieku starszym i sędziwym wymagających chirurgicznego leczenia zarówno w trybie pilnym jak i planowym. Z każdą dekadą życia wzrasta ryzyko zachorowania, obrażeń ciała i śmiertelności. W ostatnich latach nastąpił znaczny postęp w diagnostyce obrazowej, farmakoterapii oraz metodach zabiegowych, szczególnie małoinwazyjnych, co znacznie poprawiło skuteczność leczenia tych chorych. Zmiany niekorzystne zachodzące wraz z wiekiem dotyczą wszystkich układów organizmu człowieka, w szczególności układu nerwowego, krążenia, oddechowego, wydalniczego, pokarmowego i endokrynnego. Pacjentowi geriatrycznemu nieodłącznie towarzyszy zespół kruchości charakteryzujący się pogorszeniem funkcji fizycznych, psychicznych i socjologicznych. Chirurg oraz anestezjolog przed operacją powinien wnikliwie ocenić i wziąć pod uwagę wszystkie procesy fizjologiczne wynikające ze starzenia i dostosować indywidualnie do pacjenta. Pozwoli to na oszacowanie ryzyka wystąpienia zgonu lub istotnego pogorszenia stanu zdrowia w tej grupie pacjentów.

Podjęte przez Doktorantkę badania obejmujące ocenę wyników leczenia pacjentów geriatrycznych na oddziale chirurgicznym uważam za celowe i godne uwagi zarówno z poznawczego punktu widzenia jak i praktyki klinicznej.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska lek. Anny Sokołowskiej jest starannie zredagowanym i oprawionym wydrukiem komputerowym. Rozprawa doktorska liczy 127 stron. Dokumentację graficzną stanowi 69 tabel i 63 rycin umieszczonych w tekście. Rozprawę podzielono na rozdziały takie jak: wstęp, założenia i cele pracy, materiał i metodyka, wyniki, dyskusja, wnioski, piśmiennictwo oraz streszczenie w języku polskim i angielskim. Wykaz używanych skrótów

Doktorantka słusznie umieściła na początku rozprawy, co wpływa na przejrzystość pracy. Poszczególne rozdziały są kompletne i logicznie ze sobą powiązane. Treść przedstawionej do recenzji pracy jak i zakres prowadzonych badań w pełni odpowiadają tematowi określönemu w tytule.

We wstępie liczącym 13 stron Doktorantka opierając się na aktualnym piśmiennictwie szczegółowo opisuje zmiany fizjologiczne zachodzące we wszystkich układach organizmu w kolejnych dekadach życia. Ponadto wyczerpująco omawia zespół kruchości w geriatricii oraz wpływ Covid-19 na pacjentów w podeszłym wieku. Rozdział ten jest napisany przejrzysto i logicznie. Bogato cytowane piśmiennictwo związane tematycznie z rozprawą doktorską jest ułożone w kolejności cytowań i obejmuje 107 pozycji, w większości z ostatnich dziesięciu lat. W tym miejscu chciałbym zwrócić uwagę, że dwie pozycje piśmiennictwa są podane dwukrotnie poz. 21 i 22 oraz poz. 59 i 60. Ponadto moim zdaniem w dysertacji powinno się podać w materiale źródłowym wszystkich autorów artykułu, a nie tylko pierwszych.

W rozdziale „Założenia i cele pracy” poza celem głównym jakim jest ocena wyników leczenia pacjentów w wieku starczym i sędziwym na oddziale chirurgicznym, Doktorantka podaje sześć celów szczegółowych pozwalających osiągnąć zamierzony cel główny.

W rozdziale „Materiał i metodyka” przedstawiono szczegółowo protokół badania. Badanie przeprowadzono dwuetapowo. Do analizy retrospektywnej włączono 207 pacjentów hospitalizowanych na Oddziale Chirurgii Ogólnej Regionalnego Szpitala Specjalistycznego w Świdnicy w latach 2015-2019. W drugim etapie badania oceniono prospektywnie 107 pacjentów hospitalizowanych od grudnia 2019 roku do grudnia 2021 roku. Wszystkich pacjentów podzielono na dwie grupy wiekowe – grupa w wieku starczym pomiędzy 75 a 89 rokiem życia oraz grupa w wieku sędziwym powyżej 89 roku życia. Oceniono występowanie schorzeń współistniejących, stosowane na stałe leki, wydolność poszczególnych narządów i układów, poprawność leczenia zachowawczego lub operacyjnego oraz występowanie powikłań okołoperacyjnych. W grupie prospektywnej dodatkowo oceniono sprawność funkcjonalną i umysłową. Badania zostały precyzyjnie zaplanowane i konsekwentnie realizowane, co niewątpliwie miało wpływ na wiarygodność wyników badań. Do analizy statystycznej dobrano właściwe testy statystyczne. Rozdział ten nie budzi zastrzeżeń merytorycznych i pozwala osiągnąć zaplanowane cele.

Wyniki badań szczegółowo opisane na 63 stronach, przedstawione w tabelach i na rycinach posiadają dużą wartość praktyczną i czynią pracę czytelną, a wyniki wiarygodne. W tym miejscu chciałbym zwrócić uwagę, że każda tabela i rycina powinna być oddzielnie opisana w tym rozdziale, a nie tylko w wykazie rycin i tabel na końcu pracy. Ponadto należy używać określenia „stężenie” zamiast „poziom” w odniesieniu do parametrów biochemicznych krwi. W pracy Doktorantka wykazała między innymi brak istotnych odchyleń w panelu badań laboratoryjnych u chorych w wieku starszym i sędziwym. U pacjentów w wieku geriatrycznym częściej dochodziło podczas hospitalizacji do zaburzeń sprawności funkcjonalnej oraz umysłowej. Natomiast wiek metrykalny nie stanowi przeciwwskazania do wykonywania operacji. W celu uzyskania większej skuteczności leczenia zawsze należy indywidualnie podejść do wyboru metody leczenia uwzględniając potrzebę danego pacjenta. Doktorantka z dystansem odnosi się do swoich wyników badań, co czyni ją odpowiedzialnym i dojrzałym badaczem. Prawidłowo przeprowadzona, dobrze udokumentowana analiza statystyczna wyników badań nie budzi zastrzeżeń i skłania do przyjęcia wyników badań za rzetelne.

W rozdziale „Dyskusja”, Doktorantka szeroko omawia wyniki swoich badań nawiązując do doniesień innych autorów. W mojej ocenie rozdział ten zasługuje na bardzo wysoką ocenę, gdyż świadczy o szerokiej wiedzy lek. Anny Sokołowskiej w tym zakresie oraz o umiejętnościach prowadzenia dyskusji w oparciu o własne wyniki prowadzonych badań.

Końcowe sześć wniosków są wyważone i wynikają z przeprowadzonych badań. Wnioski są odpowiedzią na zadania postawione w celu pracy. Pragnę wyraźnie podkreślić, że przedstawione w recenzji uwagi głównie o charakterze redakcyjnym w niczym nie umniejszają wartości merytorycznej pracy, którą oceniam bardzo wysoko, a wynikają jedynie z obowiązków recenzenta.

Podsumowując uważam, że rozprawa doktorska lek. Anny Sokołowskiej jest interesującą, dobrze zaplanowaną dysertacją, wnoszącą wartości naukowe, w tym elementy nowatorskie oraz wartości praktyczne z punktu widzenia klinicznego. Merytoryczna strona pracy i interpretacja uzyskanych wyników zasługuje na uznanie. Doktorantka dowiodła tym samym swoją dojrzałość naukową. Przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1. Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, z późn. zm.).

W związku z powyższym mam zaszczyt wystąpić do Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu z wnioskiem o dopuszczenie lek. Anny Sokołowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Jednocześnie zwracam się z wnioskiem do Wysokiej Rady o wyróżnienie rozprawy doktorskiej lek. Anny Sokołowskiej.

KIEROWNIK
Katedry i Zakładu Medycyny Ratunkowej
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

prof. dr. hab. n. med. Krystyn Sosada